KULUTTAJALIITTO
KONSUMENTFÖRBUNDET

Lausunto

27.10.2021

Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunnalle
LiV@eduskunta.fi

Jatkokirjelmä UJ 14/2021 vp, U-kirjelmä U 2/2021 vp

KIRJALLINEN LAUSUNTO VALTIONEUVOSTON KIRJELMÄSTÄ EDUSKUNNALLE KOMISSION EHDOTUKSESTA EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON ASETUKSEKSI (DIGIPALVELUSÄÄDÖS)

Kuluttajaliitto – Konsumentförbundet ry (jälj. Kuluttajaliitto) kiittää mahdollisuudesta lausua valtioneuvoston jatkokirjelmästä eduskunnalle koskien digipalvelusäädöstä (DSA) ja kohteliaimmin esittää seuraavat huomiot:

Kiitämme hyvin valmistellusta valtioneuvoston jatkokirjelmästä ja siitä, että sidosryhmille on jo liikenne- ja viestintäministeriön toimesta annettu mahdollisuus esittää kantojaan kirjelmää valmisteltaessa.

Kuluttajaliitto pitää pääosin ehdotettua Suomen kantaa kannatettavana sen tunnistaessa kuluttajansuojan ja digipalvelusäädöksen yhteyden. Digipalvelusäädöksellä on mahdollisuus parantaa digioikeuksia ja kuluttajansuojaa koko Euroopan markkina-alueella ja sen vuoksi on erityisen tärkeää, että jatkovalmisteluita varten kuluttajansuojan ja kansalaisten digitaalisien perusoikeuksien merkitys tunnistetaan. Erityisesti tämä näkyy Suomen kannassa esimerkiksi siinä, että tunnistetaan, ettei mikro- ja pienyrityksiä tule automaattisesti sulkea kompromissitekstin III luvun 3 ja 3a jaksoissa asetettujen velvoitteiden ulkopuolelle. Kuluttajaliitto toivoo, että Suomi edistää jatkoneuvotteluissa kuluttajansuojan korkean tason toteutumista.

Kuluttajaliiton näkemys eroaa hieman ehdotetusta Suomen kannasta kahdessa asiassa: alkuperämaaperiaatteen ehdottomuudessa ja varauksellisessa suhtautumisessa laitonta sisältöä koskevien ilmoitusten käsittelyaikoihin. Ensinnäkin alkuperämaaperiaatteesta on poikettu aikaisemminkin sähköisen kaupankäynnin direktiivin yhteydessä, kun kyse on juuri kuluttajasopimuksista. Poikkeaminen alkuperämaaperiaatteesta näissä tilanteissa mahdollistaa sen, että asiaa voidaan käsitellä siinä maassa, jossa vaikutukset osuvat kuluttajiin. Kuluttajille olisi tärkeää, että heillä olisi omassa kotimaassaan käytettävissä riittävästi oikeussuojakeinoja. Tämän vuoksi Kuluttajaliitto kannattaa ehdotettuja 8 (”Orders to act against illegal content”) ja 9 (”Orders to provide information”) artikloita, joissa jäsenvaltion viranomainen voisi kohdistaa toisessa jäsenvaltiossa sijaitsevaan välityspalvelun tarjoajaan määräyksen poistaa tietty laittomaksi katsomansa sisältö palvelussaan tietyltä maantieteelliseltä alueelta tai määräyksen ilmoittaa jokin tieto palvelunsa käyttäjästä. Kuluttajaliitto ei siis yhdy Suomen kantaluonnoksessa ehdotettuun varauksellisiin suhtautumiseen näihin artikloihin liittyen.

Toiseksi Kuluttajaliitto näkee, että laittomaan sisältöihin liittyviin käsittelyaikoihin on tärkeä puuttua lainsäädännön tasolla. Yksi kuluttajien ja eurooppalaisten kuluttajajärjestöjen kohtaamista hankaluuksista on se, että digiyritysten reagointi on hidasta. Kuluttajaliitto kannattaa ajatusta, että luotettujen tahojen tekemiä laittomia sisältöjä koskevia ilmoituksia tulisi käsitellä ripeästi ja tämä varmistetaan asetuksen tasolla. Yksi keino varmistaa tämä olisi nimenomaan selkeät määräajat. Kuluttajaliitto yhtyy Suomen varaukselliseen kantaan tosin siltä osin, että nykyisessä muodossa aikarajat ovat määritelty keskiarvoiksi eikä tämä välttämättä ole kaikkein onnistunein keino varmistaa, että käsittely on mahdollisimman nopeaa.

Tehokkaampaa olisi esimerkiksi määritellä enimmäisaika (esim. 24h), joka ei koskaan saisi ylittyä keskivertokäsittelyajan sijasta.

Kunnioittavasti,

Kuluttajaliitto – Konsumentförbundet ry

Emmi Meriranta,
lakimies, OTM